

15 Nagele - Ens, via Schokland

Van Dorestad naar Dokkum route 15

Van Dokkum naar Dorestad - in de voetsporen van Bonifatius - telt 24 etappes, verdeeld over zes landschapsblokken. Uitgebreide inhoudelijke informatie is te vinden in de papieren gids, geschreven door Kees Volkers en uitgegeven door Museum Dorestad in samenwerking met Uitgeverij Gegarandeerd Onregelmatig.

Routebeschrijving

Start

Nagele, Klokkentoren. Naar de Ring en links. Waar Ring naar rechts knikt rechtdoor de Tarwehof in; deze hof was voor de middenklasse bestemd. Aan het eind na nr. 17, links doorsteken (tegelpad) en daarna rechts (grindpad). Pad loopt de groensingel in, aan het eind links, we komen uit op hoofdweg met fietspad. Hier rechts en doorlopen tot eerste rechts (Oud Emmeloorderweg). Dit is de weg naar Schokland, brede onverharde berm. Onderweg standaard NOP-boerderijen en blokjes landarbeiderswoningen. Na ca. 3 km komen we bij Schokland, gemarkeerd door de bomengordel. Nog even rechtdoor, licht omhoog het vm. eiland op tot parkeerplaatsje links en schelpenpad rechts. Links zien we de restanten van de vm. haven.

Schokland, UNESCO-wereld-erfgoed

Op een kern van keileem (nog te zien in de Gesteentetuin in het bos) lag het veeneiland Schokland. Ooit was het veel groter, maar de zee knabbelde er steeds een stukje af, tot er een smalle reep overbleef. Op het eiland woonden mensen op terpen. Op de noordelijke terp lag het dorp Emmeloord met een haventje. Op de zuidpunt het dorp Ens. Daartussen lagen nog de Middelbuurt en de Zuidert. Bij storm kon het flink tekeer gaan. In 1825 verwoestte een storm huizen, vuurtoren, schepen en zeeweringen en verdrinken 17 mensen en het meeste vee. In 1859 werd het eiland op gezag van de koning ontruimd om redenen van veiligheid, maar ook vanwege de armoede en de inteelt. Tijdelijke bewoning bleef er voor de bediening van de vuurtoren en de lichtbakens. Het haventje van Emmeloord deed nog dienst als vluchthaven. In 1942 viel de polder droog en lag Schokland als een veenbult in de modder. Door de drooglegging begon het veen in te klinken en is het hoogteverschil minder duidelijk geworden. De omtrek van het eiland is aangeplant met bomen, vroeger stonden die er niet. De geschiedenis van het eiland in een drooggelegde zee spreekt tot de verbeelding, sinds 1995 heeft Schokland de status van UNESCO-werelderfgoed.

Oud Emmeloord

Op de terp staan nog de lichtwachterswoning uit 1901 met een replica van de lichtopstand uit deze tijd, alsmede het misthoornhuisje. In 2004-2007 werd de haven gereconstrueerd.

Vanuit Oud Emmeloord de weg oversteken, het schelpenpad op. Dit volgt de contour van het oude Schokland. Het pad komt uit bij de Middelbuurt, weg oversteken richting museum. Een kort museumbezoek is een must.

Middelbuurt

Oorspronkelijk stond hier een houten kerk uit 1717, die de oude kerk op de Zuidpunt verving. De houten kerk was na de stormvloed van 1825 zwaar gehavend. In 1843 bouwde Rijkswaterstaat deze nieuwe, protestante kerk voor Schokland. De houten huisjes zijn reconstructies en zijn onderdeel van Museum Schokland, waar je alles over de historie van het eiland te weten kunt komen.

Route loopt rechts langs museum verder via de Zuiderbuurt (terp met waterput) naar Oud Ens, de zuidpunt van het eiland. Het pad buigt naar rechts langs de fundamenten van de kerk en de oude vuurtoren.

Zuidpunt, Oud Ens

Fundamenten van de 14e-eeuwse kerk van (oud) Ens, die tot 1717 in gebruik was, tot de bouw van de nieuwe kerk in Middelbuurt. Wel werden hier nog lange tijd mensen begraven. Iets verderop het fundament van de ronde stenen vuurtoren die hier van 1825 - toen de vorige vuurbaak door de storm werd verwoest - tot 1944 heeft gestaan.

Na de vuurtoren iets verderop links het eiland afdalen, pad komt uit bij parkeerplaatsje met vliegtuigpaal. Hierna links de Palenweg op, deze komt uit op de Ramsweg. Aan de overzijde doorgang met fietspad de dijk op. Je kunt gewoon rechtdoor de grasdijk oversteken. Aan andere zijde linksaf over fietspad langs het Ketelmeer. Of loop over de dijk kruin. Dit pad 4 km volgen, dan buigt het naar links en zien we voor ons de Ramspolbrug. Vlak voor de brug zien we een zilveren bouwsel dat lijkt op een gordeldier.

Balgstuw Ramspol

De Ramspol was een landje waar de allereerste barakken stonden voor de polderwerkers van de NOP (niet meer aanwezig). De balgstuw Ramspol is een opblaasbare waterkering die bij springvloed moet verhinderen dat het IJsselmeer via het Zwarte Water het land binnendringt. Aan de andere kant van de Ramspolbrug staat de Ramspoltoren: een uitkijktoren in raatbouw (je kunt er op).

We lopen onder het viaduct door richting het blokje landarbeiderswoningen, bocht naar links (rechts pad omhoog naar Ramspoltoren), aan het eind naar rechts (Zwartemeerweg) en daarna eerste links (Enserweg, tuinbouwgebied). Na ca. 1200 mtr linksaf (Enserdwarsweg). Links zicht op een complex 'nieuwe' landarbeiderswoningen.

'Polendorp'

70 jaar na de oplevering van de NOP is er weer grote behoefte aan landarbeiders. In de tuinbouwgebieden verrijzen momenteel diverse kleine en grote - en altijd omstreden - complexen om de arbeidsmigranten, veelal uit Oost-Europese landen, netjes te huisvesten. Trend is dat niet de ondernemer, maar arbeidsbureaus deze 'nette' dorpen bouwen. Het nieuwe 'Polendorp' bij Ens telt 150 huisjes voor 300 arbeiders.

Enserdwarsweg komt uit op hoofdweg, vlak daarvoor rechts fietspad op door groenstrook. Dit komt na 1 km uit op rotonde met rechts de entree tot het dorp Ens, met bushalte en uitspanning.

Einde etappe

The advertisement features a background of various colorful maps. On the left, there is a large white number '4' inside a red circle. To its right, the text 'Neem een abonnement!' is written in red, followed by 'Meer dan 1500 wandelkaarten' in blue. On the far right, a red rounded rectangle contains the text 'voor slechts € 13,50' in white.

4 **Neem een abonnement!**
Meer dan 1500 wandelkaarten
voor slechts
€ 13,50